

"Ebedî, bâki bir cennette, Rahîm ve Kerîm bir Rahmân'ın rahmetinde ve hayal süratinde, ruhun vüs'atinde, aklın cevelânında, kalbin bütün arzularında, mülk ve melekûtunda tenezzühe, seyerana ve cevelâna muvaffak olduğun..." Devamıyla izah eder misiniz?

"Ebedî, bâki bir cennette, Rahîm ve Kerîm bir Rahmân'ın rahmetinde ve hayal sür'atinde, ruhun vüs'atinde, aklın cevelânında, kalbin bütün arzularında, mülk ve melekûtunda tenezzühe, seyerana ve cevelâna muvaffak olduğun gibi, saadet-i ebediyede rüyet-i cemâline de muvaffak olursun."(1)

Bu cümlede nazara verilen büyük ihsanlardan *birincisi*, hayallerin ulaşamayacağı akılların kavramaktan aziz kalacakları, maddî ve manevî bütün nimetlerin, lezzetlerin asılların tadılacağı ebedî saadet diyarı olan cennete girmektir.

Cennette işler hayal sür'etinde olacaktır. Üstad Hazretleri cennetteki bu hıza "*tam nuraniyet sırrı*" diyor. Cennette bir insan bir anda binlerce işi görebilecek, bir iş bir işe mani olmayacak. İşte bu sırra burada "*hayal sür'atinde*" denilmektedir.

Cennet lezzetlerini artıran bir başka cihet de o saadet yurdunda istenilen her yere hemen ulaşılması, yine bir anda birçok lezzetin birlikte tadılabilmesidir. Üstadımız, "Ruhu cismâniyetine galip olan evliyanın işleri, fiilleri, sürat-ı ruh mîzânıyla cereyan eder."(2) buyurur.

Cennette bütün müminlerin ruhları bedenlerine galip olacak. Artık yürüyerek yol alma son bulacak. Bedenin dar sınırları aşılacak. Bütün işler ruh vüs'atinde ve hayal süratinde meydana gelecek. İşte ahiret aleminde bu derece terakki etmiş olan insan cennette "bir saat müşahedesi ehl-i cennete cenneti unutturan bir cemâl-i sermedî"yi seyredebilecektir.

İnsan ruhu bütün kâinatı kuşatacak bir genişliğe bir hassasiyete bir derinliğe sahiptir. Cennet de ruhun bu vasıflarına göre inşa edilmiştir.

Bu saadetin çok önemli bir ciheti de "Rahîm ve Kerîm bir Rahmân'ın rahmetin"e mazhar olmaktır. Burada Üstat Hazretlerinin şu misalini hatırlayalım, mânâ olarak arz ediyorum. Bir padişahın hediye olarak gönderdiği bir elmada iki çeşit lezzet vardır, birisi elmanın kendi lezzeti diğeri de padişahın iltifatına mazhar olmanın

---

lezzeti. Bu ikincisi kalbe ve ruha hitap ettiği için, bedene hitap eden birinci lezzetten kat kat ileridir. İşte cennetin lezzetlerini çok çok artıran önemli bir cihet Allah'ın rahmetinin tezahürü olmasıdır. Allah'ın rahmet ettiği bir kul olmanın zevki, cennet lezzetlerinin çok ötesindedir.

O saadet sofrasında nefsin ve kalbin zevkleri birlikte tadılacaktır. Cennetin mülk cihetinden olduğu gibi melekût cihetinden, yani onda tecellî eden esmaâ ve sıfat-ı İlahiyeyi temaşa ve tefekkürden de ulvî zevkler alınacak.

İnsanın kalbi ebed için yaratılmış, nihayetsiz meyil ve arzularla donatılmıştır. Cennet, insan kalbinin bütün bu arzu ve ihtiyaçlarını karşılayacak bir genişliktedir.

Musa aleyhisselam İlahi nurun bir dağa tecellisine dayanamazken, orada her mümin rüyete tahammül edecek bir kıvama erecektir. Hadis-i şerîfin haber verdiği üzere, cenneti bu dünyada anlamamız mümkün olmadığı gibi, cennet ehlinin oradaki derecesini de bu dünyada anlamamız mümkün değildir. İşte rüyet şerefi bu yüksek dereceye çıkartılmış bulunan müminlere nasip olacaktır.

Kısaca cennet, insanı her yönü ile tatmin edecek olan ebedî bir saadet diyarıdır.

Dipnotlar:

- (1) bk. [Sözler, Otuz Birinci Söz, Dördüncü Esas.](#)
- (2) bk. [Mesnevî-i Nuriye, Şemme.](#)